

In memoriam

Suoutyyppien klassikko on poissa – Seppo Eurola 1930–2016

Yksi sukupolvensa merkittävimmistä suoasian-tuntijoista ja Suoseuran sekä IMCG:n (Kansain-välisen soidensuojeluryhmän) kunniajäsen on poissa: Seppo Eurola menehtyi 27.8.2016 Jämsässä.

Professori, filosofian tohtori Seppo Ilmari Eurola syntyi 29.3.1930 Suojärvellä. Nykyisin Suojärvi kuuluu Karjalan tasavaltaan Venäjäl-lä. Hän joutui muuttamaan läntiseen Suomeen talvisodan ensimmäisenä päivänä, asia josta hän usein muistutti nuorempia. Hän kävi oppikoulun Lappeenrannan Lyseossa, josta valmistui ylioppi-laaksi 31.5.1949. Jo kouluaikana alkaneeseen luontoharrastukseen ja myöhempään uranvalin-taan vaikutti innostava biologian opettaja, ornito-logi ja kasvitieteilijä Lauri Toivari.

Seppo Eurola aloitti Helsingin Yliopistossa vuonna 1950 eläin-, kasvi- ja maantieteen opin-not, erikoistuen kasvimaantieteeseen. Pro gradu -työnsä hän teki Saimaan rantakasvillisuudesta 1954 jatkaen jo koululaisena tehtyä Luonto-Liiton kultamerkkityötä. Tulokset hän julkaisi 1965. Etelä-Karjalan allergia- ja ympäristöinstituutin johdolla on meneillään tutkimus, jossa Seppo Eurolan näytealat on tutkittu uudelleen. Filosofian kandidaatin tutkimus, jossa Seppo Eurolan näytealat on tutkittu uudelleen. Filosofian kandidaatin tutkimus valmistui erinomaisin arvosanoin ennätysajassa, vajaassa kolmessa ja puolessa vuodessa. Auskultointi biologian ja maantieteen opettajan tointa varten tapahtui vuonna 1955. Seppo Eurola ansaitsi opiskelura-hansa kesinä 1951–1953 yhteensä kahdeksan kuukauden aikana valtakunnan metsien kolman-nessa linja-arvioinnissa. Professori Viljo Kujalan johtamat linja-arviointiryhmän biologin tehtävät olivat erinomaista koulutusta myöhempään kenttätööhön. Pakollisia kasvitieteen kenttäkurs-

Seppo Eurola. Kasvitieteellinen retkeily Ruotsin Gotlannissa 1954. (Kuva: Rauno Ruuhijärvi).

seja ei tuolloin vielä ollut. Sepon tarkkuutta ja taitoja kuvaavat myös monet arvokkaat kasvi-löydöt, kuten luhtaorvokin (*Viola uliginosa*) laaja esiintymä Hangosta vuonna 1951.

Suomalaisen alueellisen ja kasvimaantieteelli-sen suotutkimuksen uusi vaihe alkoi kesällä 1954 (Ruuhijärvi 1960), jolloin alkoi kasvitieteen pro-fessori Aarno Kalelan (A. K. Cajanderin poika) johtama soiden alueellisuuden tutkimusprojekti. Kalela itse oli aloittanut metsäkasvillisuuden alueellisuuden tutkimisen 1951 Kainuussa valta-kunnan metsien linja-arviointia varten (Kalela 1952). Suotutkimusta rahoitti valtion luonnon-tieteellinen toimikunta, ja työhön rekrytoitiin jatko-opiskelijoiksi filosofian ylioppilas Seppo Eurola tutkimaan pääosin karjalaista suoyhdis-tymää, filosofian ylioppilas Pekka Isoviita tut-kimaan Lounais-Suomen keidassoita, filosofian kandidaatti Paavo Havas tutkimaan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan soita, filosofian ylioppilas Yrjö Vasari tutkimaan Kuusamon ja Raja-Karjalan soita sekä filosofian ylioppilas Rauno Ruuhijärvi tutkimaan Peräpohjolan aapasoita.

Antti Huttunen ja Seppo Eurola Oulangalla Oulun yliopiston Suoviikon aikaan heinäkuussa 1987. (Kuva: Aira Kokko).

Mainitut alueelliset tutkimukset todella muuttivat ajatteluamme Suomen soista. Tutkimusten lopputulos oli kuitenkin hieman erilainen kuin mikä oli alkuperäinen toimeksianto. Seppo Eurola teki väitöskirjansa kenttätöitä (1954–1957) apurahan turvin, mutta toimi myös biologian ja maantieteen vanhempana lehtorina ensin Iisalmen lyseossa 1956–1961 ja sitten Kuopion tyttölyseossa 1961–1962. Kesinä 1958–1959 hän teki Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen Kemijoen patoamisaltaiden tutkimustoimikunnan organisoimia tulvaniittytutkimuksia Lokassa ja Porttipahdassa (Eurola 1967). Väitöskirjan valmistelun loppuvaiheissa hän siirtyi Oulun yliopistoon hoitamaan kasvitieteen apulaisprofessorin viran sijaisuutta. Oulussa hän myös väitteli 15.12.1962, teoksella *Über die regionale Einteilung der südfinnischen Moore*. Karjalainen suoyhdistymä tuli likvidoitua ja laakiokeitaiden ja kermikeitaiden rajat selvitettyä. Väitös oli ensimmäisiä nuorena Oulun yliopistossa. Kasvitieteen apulaisprofessorin viran hoito jatkui vuoteen 1969

saakka jolloin hänet nimitettiin Valtion luonnontieteellisen toimikunnan nuoremmaksi tutkijaksi. Seppo Eurola oli erityisen ahkera kenttätutkija. Talviset hiihtoretkenäkin hän suunnitteli palvelemaan soiden routatutkimuksia.

Seppo Eurola halusi kokeilla myös haastavampaa tehtävää, kun häntä pyydettiin vuonna 1973 kasvitieteen professoriksi Tromssan yliopistoon. Molempien kiinnostukseen vaikutti Euroolan aktiivisuus Huippuvuorten tutkimuksessa. Kahden kesän tutkimusretkistä ilmestyi useita julkaisuja muun muassa lintuvuorten kasvillisuudesta, Siperian jokien kuljettamista ajopuista ja lumileivistä. Yhdessä assistenttinsa Karl-Dag Vorrenin kanssa hän tutki Pohjois-Norjan soita (Eurola & Vorren 1980) ja kiinnostui tunturien kasvillisuudesta ja ekologiasta. Viranhoito Tromssassa kävi rasittavaksi perheen ollessa Suomessa. Vieras opetus- ja hallintokieli lisäsi harmeja. Seppo Eurola haki vapautunutta kasvitieteen apulaisprofessorin virkaa Oulusta ja tuli nimitetyksi siihen 1975. Matkat Tromssan ja Muhoksen välillä tekivät hänelle tutuksi Kilpisjärven biologisen aseman, josta käsin kiinnostus oroarktista ja arktis-alpiinista kasvillisuutta kohtaan saattoi jatkua. Tämä johti tutkimuksiin pohjoisten soiden alueellisuudesta, tunturikankaiden kasvillisuudesta, siemenbiologiasta, lumileivistä ja jääbiologiasta.

Seppo Eurola teki pitkän opettajan- ja tutkijanuran Oulun yliopiston kasvitieteen laitoksen apulaisprofessorina 1975–1993. Virkaan liittyvää kesäopetusta hän antoi erityisesti Oulangan ja Perämeren tutkimusasemilla. Eurola oli Helsingin yliopiston kasvitieteen dosentti 1971–1993. Dosentin opetusta hän antoi Kilpisjärvellä pidetyillä tunturikasviekologian ja talviekologian kursseilla, joihin osallistuivat Helsingin ja Oulun opiskelijat. Hän piti useita suokursseja Oulangalla usein yhdessä Rauno Ruuhijärven kanssa ja osallistui opettajana Helsingin yliopiston kasvitieteen laitoksen järjestämiin Lapin ja Pohjois-Norjan retkiin. Seppo oli erinomainen ja pidetty opettaja, innostava luennoija ja kannustava opinnäytetöiden ohjaaja. Eläkkeelle jäätyään hän muutti Muhokselta Jämsään, vaimonsa kotitalalle.

Monet opiskelijat ovat perehtyneet hänen laatiemiinsa perusteellisiin suokasvillisuus- ja tunturikasvillisuusoppaisiin. Seppo Eurola onkin ollut merkittävä yliopistojen oppimateriaalien tekijä. Tuloksena

Retkeilyllä Oulangalla Oulun yliopiston Suoviikon aikaan heinäkuussa 1987. Kuvassa Aira Kokko, Kari Kukko-oja ja Seppo Eurola. (Kuva: Antti Huttunen).

on tullut hyviä teoksia, joissa ilmenee ulkoasussa Sepolle ominainen oma vaatimattomuus. Turhan vähälle huomiolle on jäänyt Oulanka Reports -sarjassa ilmestynyt oppikirja: Kasvipeitteemme alueellisuus (1999). Merkittävä on myös Oulanka Reports -sarjan Suokasviopas (1990). Viimeisin opas Sata suotyyppeä -teos julkaistiin 2015.

Syyskuussa vuonna 1983, kun Oulun yliopisto täytti neljännesvuosisadan, Seppo Eurola järjesti kansainvälisen suosymposiumin soiden luokittelusta. Tähän tapahtumaan osallistui 24 osanottajaa; monet tuolloin nuoria oppimishaluisia suotutkijoita. Symposiumiin kuului myös retki Oulangalle. Nuorille tutkijoille Sepon luoma yhteisyyden positiivinen tunnelma johti ajatukseen – biologisen aseman saunassa – että tämän yhteisyyden pitää jatkua. Näin sai ajatus yhteisestä ryhmästä alun. Kun Gert Michael Steiner sitten kutsui tämän joukon Itävaltaan, jossa kansainvälinen soidensuojeluryhmä IMCG perustettiin. Koska monet näistä nuorista sittemmin olivat professoreina muiden maiden yliopistoissa, Seppo Eurolan kansainvälinen maine kasvoi. Edelleenkin IMCG tilaisuuksissa kaikuu laulu Oulankajoki. Ja nämä

tapahtumat noudattavat muutenkin kaavaa, jonka mukaan Seppo opetti: suuri osa keskusteluista käydään kohteilla ja maastossa.

Suoseuran kunniajäseneksi Seppo Eurola valittiin vuonna 1999, Vanamon hopeisen Kairamo-mitalin hän sai 2001 ja kansainvälisen soidensuojeluryhmän IMCG:n kunniajäsenyyden 2006. Oulun yliopiston riemutohtoriksi hänet vihittiin 2013.

Seppo Eurolan asiantuntijavaikutus on mittava ja oppilaidensa ja työtoveriensa kautta moniaalle ulottuva. Hän näki esimerkiksi ensimmäisten joukossa metsäojitusten edenneen liian karuille soille, ja otti mediassakin kantaa tähän epäkohtaan. Hän myös käynnisti oppilaidensa kanssa tähän liittyvän inventoinnin etelä- ja keskiborealisessa vyöhykkeessä (Eurola ym. 1991). Metsäväki kiisti aluksi väitteet, mutta on joutunut sittemmin myöntämään massiiviset hukkaojitukset. Seppo oppilaineen osoitti tutkimusprojektissaan karujen soiden ojitusten laajuuden.

Sepon aktiivisuus jatkui viimeisiin kuukausiin asti. Hän oli vuodesta 2005 jäsenenä luontotyypien uhanalaisuutta puntaroivissa Suomen

Seppo Eurola Padasjoen Vehkajärven rantanevalla (tupasvillasararäme) 2013. (Kuva Rauno Ruuhijärvi).

ympäristökeskuksen suo- ja tunturiryhmissä antaen vuosikymmenten perspektiiviä muun muassa luonnon kokemuksiin muutoksiin. Enää nuoret eivät saa samanlaista mahdollisuutta tarpoa soita, kuten vanhemmat sukupolvet ovat voineet tehdä. Näkemys ei synny pelkästään papereista, ilmakuvista, laserkeilauksista tai helikopterien ottamista kuvista.

Seppo osallistui suoryhmän jokavuotisen maastoretkeilyn suokäynteihin vuoteen 2014 saakka. Sinä vuonna retkemme suuntautui Kaakkois-Suomen soille. Eräs kohteemme oli Haminassa sijaitseva Rajasuo. Sinne joukkomme kulki melko vaikeakulkuisten reunaosien läpi lähelle suon keskustaa. Siellä Seppo piti hienon esityksen keidassoiden kehityksestä taustanaan kaunis syksyinen mutta vähitellen talveen valmistautuva suomaisema. Tämä hetki piirtyi vahvasti läsnäolijoiden muistiin.

Vuonna 2015 Seppo ei enää lähtenyt suoretken maastoon, mutta hän tuli retken illanviettoon, jossa juhlistettiin hänen ja professori Rauno Ruuhijärven 85-vuotistaivalta.

Kirjallisuus

- Eurola, S. & Vorren, K.-D. 1980. Mire zones and sections in North Fennoscandia. *Aquilo Series Botanica* 17. 39–56.
- Eurola, S. 1962. Über die regionale Einteilung der südfinnischen Moore. *Annales Botanici Societatis Zoologicae Botanicae Fennicae 'Vanamo'* 33(2): 1–243.
- Eurola, S. 1967. Über die Vegetation der Alluvialwiesen im Gebiet der geplanten Stausee von Lokka und Porttipahta in Finnischen Lappland. *Aquilo Series Botanica* 5: 1–119.
- Eurola, S. 1999. Kasvipeitteemme alueellisuus. *Oulanka Reports* 22: 1–116.
- Eurola, S., Bendiksen, K. & Rönkä, A. 1990. Suokasviopas. *Oulanka Reports* 9. 1–205.
- Eurola, S., Aapala, K., Kokko, A. & Nironen, M. 1991. Mire type statistics in the bog and southern aapa mire areas of Finland. *Annales Botanici Fennici* 28: 15–36.
- Eurola, S., Huttunen, A., Kaakinen, E., Kukko-Oja, K., Saari, V. & Salonen, V. 2015. Sata suotyyppiä. Opas Suomen suokasvillisuuden tuntemiseen. Thule-instituutti, Oulangan tutkimusasema, Oulun yliopisto, Juvenes print-Oulu. ISBN: 978-952-62-0891-6.
- Kalela, A. 1952. Kainuun alueen metsätyypeistä. (Referat: Über die Waldtypen des Kainuu Gebietes zwischen Mittel- und Nordfinnland.) *Communicationes Instituti Forestalis Fenniae* 40 (26): 1–17.
- Ruuhijärvi, R. 1960. Über die regionale Einteilung der nordfinnischen Moore. *Annales Botanici Societatis Zoologicae Botanicae Fennicae 'Vanamo'* 31(1): 1–360.

Rauno Ruuhijärvi, Eero Kaakinen ja Tapio Lindholm

Kirjoittajista Rauno Ruuhijärvi on Sepon opiskelu- ja tutkijatoveri sekä pitkäaikainen ystävä. Eero Kaakinen on Sepon oppilas ja työtoveri sekä ystävä. Tapio Lindholm on Sepon oppilas ja IMCG-työn jatkaja.